

**Τα καθήκοντα εκπαιδευτικού ως Υπευθύνου/ης
Τμήματος και ο ρόλος που αναλαμβάνει για την
πρόληψη της βίας και της παραβατικότητας**

Διαδικτυακή Επιμόρφωση Υπεύθυνων Τμημάτων
Δημοτικής Εκπαίδευσης

Ιούνιος 2022

ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Βία και Παραβατικότητα

Η βία είναι η σκόπιμη χρήση φυσικής δύναμης ή εξουσίας, είτε με μορφή απειλής είτε πραγματική, κατά του εαυτού, ενός άλλου προσώπου, ή εναντίον μιας ομάδας ή μιας κοινότητας, η οποία είτε επιφέρει ή έχει μεγάλη πιθανότητα να επιφέρει τραυματισμό, θάνατο, ψυχολογική βλάβη, δυσλειτουργική ανάπτυξη ή στέρηση.

(Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, 1997).

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ

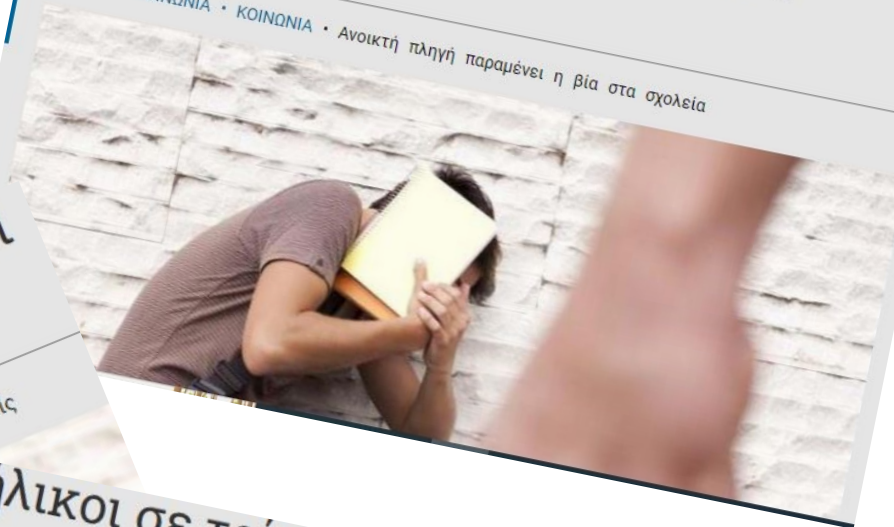
Ανησυχία προκαλούν στατιστικά για τη νεανική παραβατικότητα

18.09.2016 11:05 **Κύπρος**
Signalive

Ανοικτή πληγή παραμένει η βία στα σχολεία

ΑΡΧΙΚΗ • ΚΟΙΝΩΝΙΑ • ΚΟΙΝΩΝΙΑ • Ανοικτή πληγή παραμένει η βία στα σχολεία

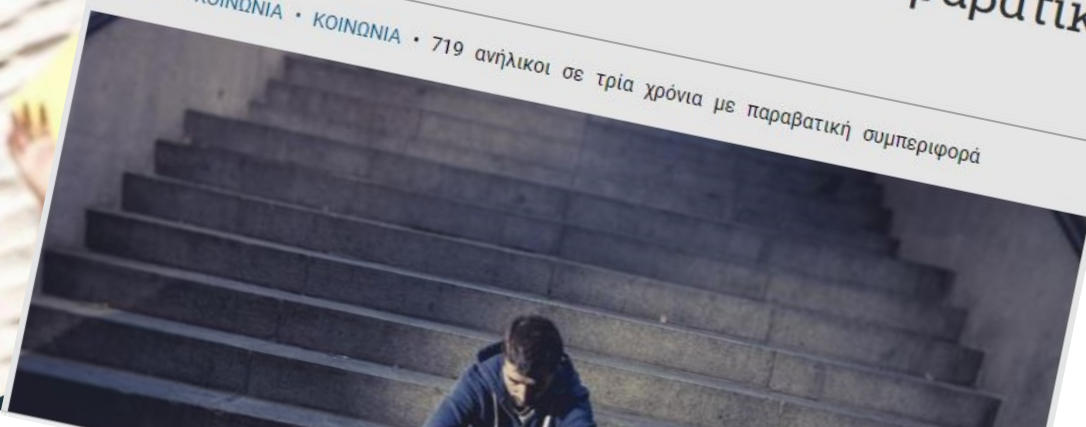
Σε έξαρση η σχολική παραβατικότητα - Τι ζητούν οι γονείς

ΑΡΧΙΚΗ • ΚΟΙΝΩΝΙΑ • ΚΟΙΝΩΝΙΑ • Σε έξαρση η σχολική παραβατικότητα - Τι ζητούν οι γονείς

719 ανήλικοι σε τρία χρόνια με παραβατική συμπεριφορά

ΑΡΧΙΚΗ • ΚΟΙΝΩΝΙΑ • ΚΟΙΝΩΝΙΑ • 719 ανήλικοι σε τρία χρόνια με παραβατική συμπεριφορά

ΔΟΜΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

1

- ΕΙΣΑΓΩΓΗ / ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

2

- ΘΕΣΜΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ/ΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

3

- ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΣΧΟΛΙΚΟ ΧΩΡΟ

4

- ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΩΝ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΟΥΣ-Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Πάγια θέση του Υπουργείου Παιδείας,
Αθλητισμού και Νεολαίας είναι ότι καμία
μορφή βίας δεν πρέπει να γίνεται ανεκτή και
το κάθε μέλος της σχολικής κοινότητας, και
ιδιαίτερα το κάθε παιδί, έχει δικαίωμα να
νιώθει ασφάλεια στο σχολείο και να
απολαμβάνει τη διαδικασία της μάθησης.

Μηδενική ανοχή

Ο αγώνας για πρόληψη και
διαχείριση της βίας και
παραβατικότητας στο σχολείο, για
να είναι πιο αποτελεσματικός,
χρειάζεται **πολυεπίπεδες δράσεις**
με την εμπλοκή πρώτιστα των
εκπαιδευτικών και των παιδιών
στον σχολικό χώρο.

Θυμηθείτε έναν/μία εκπαιδευτικό που συναντήσατε στα μαθητικά σας χρόνια που πιστεύετε ότι με τη συμπεριφορά του/της αποτελούσε **πρότυπο και φορέα αγωγής** για τα παιδιά.

Σκιαγραφήστε τον **τρόπο συμπεριφοράς του/της**, ανακαλώντας συγκεκριμένα **παραδείγματα**.

**Ο/Η εκπαιδευτικός
ως φορέας αγωγής**

«Οι άνθρωποι μπορεί να ξεχάσουν τι τους είπες, όμως ποτέ δεν θα ξεχάσουν τις τους έκανες να αισθανθούν».

«Κατανόησε τον χαρακτήρα, τις ανάγκες και τις δυνατότητες των παιδιών, αφουγκράσου τις αδυναμίες, τις επιθυμίες, τα προβλήματα και τις προσδοκίες τους».

(Μπουραντάς Δημήτρης, 2008)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ/Η ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ/Η ΤΜΗΜΑΤΟΣ

«Υπεύθυνος/η Τμήματος» σημαίνει τον/τη δάσκαλο/δασκάλα που αναλαμβάνει την ευθύνη τμήματος δημοτικού σχολείου, στη βάση συγκεκριμένων καθηκόντων που του/της ανατίθενται.

Για τον καθορισμό Υπεύθυνου/ης Τμήματος λαμβάνεται υπόψη:

- 1) Ο συνολικός αριθμός διδακτικών περιόδων που διδάσκει ο/η δάσκαλος/δασκάλα στο τμήμα. Περιλαμβάνονται, κατά κανόνα, οι διδακτικές περίοδοι των μαθημάτων Ελληνικών ή Μαθηματικών
- 2) Η πλήρης απασχόληση στο σχολείο όπου θα αναλάβει Υπεύθυνος/η τμήματος.

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Αρ. εγκυκλίου στο διαδίκτυο dde2957

Θέμα: Καθήκοντα και αρμοδιότητες του εκπαιδευτικού που αναλαμβάνει την ευθύνη τμήματος

Αρ. εγκυκλίου στο διαδίκτυο ypp12608

Θέμα: Καθήκοντα και αρμοδιότητες εκπαιδευτικού που αναλαμβάνει την ευθύνη τμήματος ή Ειδικής Μονάδας
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β (28 καθήκοντα)

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

Παράρτημα Β

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ/Η ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1

Παιδαγωγικός (προγραμματισμός, διδασκαλία, αξιολόγηση)

2

Διοικητικός (οργάνωση και διοίκηση τάξης)

3

Φορέας αγωγής (καθοδήγηση, στήριξη, ενδυνάμωση, ενίσχυση μαθητών/ριών)

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ/ΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Ο/Η υπεύθυνος/η εκπαιδευτικός

13) Ενημερώνει, συζητά και επεξεργάζεται με τα παιδιά του τμήματός του/της τον Κώδικα Καλής Συμπεριφοράς του σχολείου. Ετοιμάζει, επιπλέον, μαζί με τα παιδιά του τμήματός του/της, Ειδικό Κώδικα Καλής Συμπεριφοράς του τμήματος και μεριμνά για την εφαρμογή του.

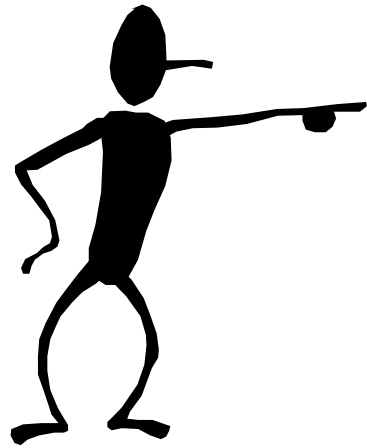
14) Συμμετέχει στην εφαρμογή πρακτικών/στρατηγικών επίλυσης προβλημάτων αντικοινωνικής/αρνητικής συμπεριφοράς και πρόληψης της βίας.

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ/ΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

15) Έχει την ευθύνη καταγραφής σοβαρών περιστατικών απειθαρχίας παιδιών του τμήματός του/της.

17) Συμμετέχει στις πολυθεματικές ομάδες για περιπτώσεις παιδιών του τμήματός του/της. Φροντίζει να είναι ενημερωμένος/η, μέσα από τη θεσμοθετημένη εκπαιδευτική διαδικασία, για την οικογενειακή και οικονομική κατάσταση, την υγεία και τη συμπεριφορά των παιδιών του τμήματος, χωρίς να παραβιάζει οποιαδήποτε κατοχυρωμένα ατομικά δικαιώματα και προσωπικά δεδομένα.

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ/ΤΑΞΗΣ

Έγκαιρος προγραμματισμός
μέτρων και τεχνικών για
την πρόληψη και τον
περιορισμό περιστατικών
βίας και παραβατικότητας.

**«Δει τον σοφόν άνδρα
προνοείν, ου μετανοείν».**

ΒΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Υπάρχει ξεκάθαρη
πολιτική για τη
συμπεριφορά των
παιδιών στη σχολική
μονάδα και την
ανάπτυξη θετικού
σχολικού κλίματος;

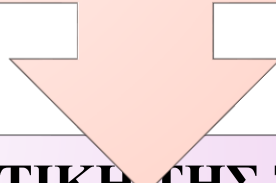
Η διαμόρφωση και η εφαρμογή της πολιτικής για τη συμπεριφορά των παιδιών στη σχολική μονάδα προσεγγίζεται ολιστικά.

Καθορίζει με σαφήνεια τις δράσεις, τις ενέργειες, τις πρακτικές που αναλαμβάνει το σχολείο (διεύθυνση, εκπαιδευτικοί, παιδιά) και εφαρμόζεται με συνέπεια σε όλες τις πτυχές της σχολικής ζωής.

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

Συμπεριφορά μαθητών/ριών α) εκτός τάξης, β) κατά το διάλειμμα, γ) κατά την άφιξη-είσοδο στο σχολείο και την έξοδό τους πριν την έναρξη των μαθημάτων και μετά τη λήξη τους

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ

Συμπεριφορά μαθητών/ριών α) πριν την έναρξη των μαθημάτων, β) στη διάρκεια των μαθημάτων (διαδικασίες, ρουτίνες)

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ/ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ-ΠΑΙΔΙΩΝ-ΓΟΝΕΩΝ

Η ανάπτυξη θετικού σχολικού κλίματος είναι ένα δυνατό μέσο στην αντιμετώπιση της βίας και της παραβατικότητας στον σχολικό χώρο.

Ποια είναι η συμβολή του/της εκπαιδευτικού ως υπεύθυνου/ης τμήματος;

*Πού θα πρέπει να δοθεί έμφαση;
Υπάρχουν άραγε συγκεκριμένοι
δείκτες που είναι σημαντικοί στην
οικοδόμηση/βελτίωση του σχολικού
κλίματος;*

ΔΕΙΚΤΕΣ ΘΕΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Υποστηρικτικό
Μαθησιακό
περιβάλλον

Θετικές
προσδοκίες

Μαθητοκεντρικό
πρόγραμμα

σ
χ
ο
λ
ι
κ
ό
κ
λ
ί
μ
α
ό

Επικοινωνία
Συνεργασία
Συμμετοχή

Αμοιβαία
εμπιστοσύνη

Αναγνώριση
Επιτυχιών/Επαινος

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ - ΠΑΡΩΘΗΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος (καθαρό, συγυρισμένο και καλά οργανωμένο)
- Οριοθέτηση της συμπεριφοράς των μαθητών/ριών
- Προώθηση θετικών στάσεων και αξιών ζωής π.χ. αποδοχή, σεβασμός
- Δημιουργία αλληλοϋποστηρικτικού κλίματος μεταξύ των παιδιών, παιδιών-εκπαιδευτικών
- Προαγωγή της δημιουργικότητας και της καινοτομίας

ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Το κάθε σχολείο θα πρέπει να διαμορφώσει τον δικό του κώδικα καλής συμπεριφοράς, ο οποίος κοινοποιείται στους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών/ριών και αποτελεί αντικείμενο συζήτησης και επεξεργασίας μέσα στην τάξη, ώστε να γίνει κατανοητός από όλα τα παιδιά. Παράλληλα, κάθε τάξη/τμήμα θα πρέπει να αποφασίσει για τον δικό της/του ειδικό κώδικα καλής συμπεριφοράς. Συστήνεται να κοινοποιείται στους γονείς/κηδεμόνες των παιδιών και ο συγκεκριμένος, ειδικός, κώδικας καλής συμπεριφοράς της τάξης/τμήματος.

Ο/Η κάθε εκπαιδευτικός/ή ως
υπεύθυνος/η τμήματος
αποτελεί ασπίδα προστασίας
για τους μαθητές/τριές του/της
και διαδραματίζει σημαντικό
ρόλο στην πρόληψη της βίας και
της παραβατικότητας στον
σχολικό χώρο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Το κοινωνικό περιβάλλον σχετίζεται με τους άτυπους και τυπικούς κανόνες που καθοδηγούν τις διαπροσωπικές σχέσεις μέσα στην τάξη.

Η ανάπτυξη και η διατήρηση θετικών διαπροσωπικών σχέσεων στην τάξη είναι προϋποθέσεις για την ύπαρξη ατμόσφαιρας αγάπης, ηρεμίας, γαλήνης, εμπιστοσύνης και σεβασμού.

Οι θετικές διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ παιδιών και εκπαιδευτικών-παιδιών στηρίζονται στην καλλιέργεια τεσσάρων δεξιοτήτων: της φιλικότητας, της προσεχτικής και ουσιαστικής ακρόασης, της θετικής σκέψης και της ενθάρρυνσης με τη χρήση επαίνου.

Η διδασκαλία κοινωνικά
αποδεκτών συμπεριφορών, η
ανάπτυξη επικοινωνιακών
δεξιοτήτων, η αναγνώριση και η
διαχείριση συναισθημάτων
αποτελούν σημαντικές ενέργειες
των εκπαιδευτικών, υπεύθυνων
τμημάτων, για την ανάπτυξη
θετικού κλίματος.

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΤΕΛΟΥΝ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ

- Ενθαρρύνει και καθοδηγεί τη σχολική κοινότητα προς ένα κοινό όραμα.
- Καλλιεργεί πνεύμα συνεργασίας, υπευθυνότητας, αλληλοσεβασμού
- Ενθαρρύνει τη συμμετοχή των παιδιών στη λήψη απόφασης
- Αξιοποιεί τις προτάσεις τους και προάγει την επιστημονική και παιδαγωγική τους κατάρτιση.
- Καθοδηγηθεί με ορθά παιδαγωγικούς τρόπους, επιδοκιμάζει επιτεύγματα και θετικές πρωτοβουλίες ΘΕΤΙΚΗ ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ
- Διακρίνεται από ενσυναίσθηση, ευελιξία, και αποτελεσματικότητα στην επίλυση προβλημάτων
- Γνωρίζει και εφαρμόζει πολύ καλά τους κανονισμούς και ενεργεί σε πνεύμα δικαιοσύνης, χωρίς διακρίσεις.

ΕΜΠΝΕΕΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ/ΤΗΣ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Δώστε 3-4 συγκεκριμένα παραδείγματα καλών πρακτικών, που αποτελούν μέρος της πολιτικής του σχολείου, ως μέτρα πρόληψης της βίας και της παραβατικότητας.